

ШЛЯХАМИ

51 тиждень

до **ЗНО**

ІСТОРІЯ

30
тиждень

Зміст

Початок Другої світової війни	2
Західноукраїнські землі на початку Другої світової війни	4
Розгортання бойових дій в 1941 – 1942 рр.....	6
Внутрішнє становище радянських земель в 1941 – 1942 рр.....	8
Встановлення окупаційного режиму в Україні: характер, плани, поділ.....	10
Становище українських земель за часів окупаційного режиму.....	12
Розгортання Руху Опору в Україні.....	14
Визволення України.....	16
Завершення Другої світової війни.....	18
Культура часів Другої світової війни.....	20
Поняття теми	22
Персоналії.....	24
Поміркуй.....	26
Тестування.....	28
Відповіді на тест.....	38

Початок Другої світової війни.

Німецько-радянські договори 1939 р.

Новий матеріал

Якщо ми приймемо пропозицію Німеччини щодо укладення з нею пакту про ненапад, вона, напевно, нападе на Польщу, і втручання Франції та Англії в цю війну стане неминучим. Західна Європа зазнає серйозних зворушень та безладу. В цих умовах у нас буде багато шансів залишитися обабіч конфлікту, і ми зможемо сподіватися на наш вигідний вступ у війну.

Йосип Сталін, 19 серпня 1939 р.

Спитай у своїх
родичів, що
вони знають про
Другу світову війну?

23 серпня 1939 р. – Договір про ненапад між СРСР (В. Молотов) та Німеччиною (Ріббентроп) на 10 років.

До договору додавався таємний протокол, який визначав:

- розподіл сфер впливу між СРСР та Німеччиною;
- Литва належить СРСР; поділ Польщі між двома країнами;
- Західна Україна – зона впливу СРСР.

Внаслідок договору Німеччина напала на Польщу 1 вересня 1939 р. Ця подія визначається як початок Другої світової війни.

Збройні сили Німеччини – Вермахт.

17 вересня 1939 р. – Червона армія перейшла радянсько-польський кордон з метою приєднання земель до складу СРСР, «взяти під свій захист» - як зазначається в документі СРСР.

22 вересня 1939 р. – зайняли Львів. Ці події називають «золотим вереснем». До СРСР відійшла велика частина території Польщі. Таким чином відбулось розмежування земель.

28 вересня 1939 р. – договір про «Дружбу і кордон» між Німеччиною та СРСР.

На честь успішної польської кампанії польські та німецькі війська провели парад в Брест Литовську, що підтверджувало союз країн.

1940 р. – внаслідок ультиматуму Румунії, було захоплено Бессарабію та Північну Буковину.

Проаналізуй
наведені карикатури.
Що вони відображають?

Які події називають
«золотим вереснем»?

Культура часів Другої світової війни

Новий матеріал

Наука:

- Наукові установи працюють на користь радянської армії
- Є. Патон керівник Інституту електрозварювання
- 1944 р. – відновлено роботу **АН УРСР**
- Авіаконструювання. Відомий діяч І. Сікорський

Освіта:

- В період окупації, дозволялась освіта в початкових школах, але заборонена в вищих навчальних закладах
- Заклади вищої освіти не змогли евакуювати цінне обладнання через брак часу

Культура:

- Нацисти вивозили цінні експонати з музеїв УРСР
- Письменники: П. Тичина, М. Рильський, Ю. Яновський, І. Багряний «Тигролови», О. Теліга (учасниця похідних груп ОУН). Деякі письменники були в складі партизанських та націоналістичних загонів
- О. Теліга очолила Спільку письменників
- Поширення плакатів (які є вагомим джерелом вивчення історії Другої світової війни)

- Відомий художник часів Другої світової В. Касіян
- Знято кіноповість **О. Довженка «Україна в огні»** розкритикована керівництвом за звинуваченням в антирадянськості

Поширення працівників масової культури на фронті: М. Бажан – військовий кореспондент; кінооператори («солдати з двома автоматами»). На лінію фронту також їздили концертні бригади, для підняття бойового духу.

Після звільнення УРСР, починається відбудова культурно-освітніх установ.

Західноукраїнські землі

на початку Другої світової війни

Новий матеріал

Жовтень 1939 р. – Народні Збори за проголошення радянської влади на західноукраїнських землях. Землі включено до УРСР та поділено на 6 областей (Львівську, Волинську, Станіславську, Тернопільську, Рівненську, Дрогобицьку).

Почався процес радянзації (насиленіцьке насадження норм та правил, притаманних політичному режиму СРСР).

Складові:

- Переслідування поляків, яких вва-

жали ворогами, через те, що вони можуть організувати опір радянській владі. 1940 р. – Катинський розстріл (розстріл поляків);

- Депортації в віддалені райони СРСР (під наглядом НКВС);

- Ліквідація приватної власності;

- Ліквідація неписьменності;

- **Українізація.** Українці отримали право користуватись національними правами. 1940 р. – перейменування Львівського університету (на честь І. Франка);

- Боротьба з безробіттям та соціальне забезпечення.

1940 р. – приєднання Північної Буковини та частини Бессарабії до УРСР (позначено на карті). На землях Північної Буковини утворено Чернівецьку область.

Серпень 1940 р. – Другий з'їзд Проводу ОУН в Римі. Головою Проводу обрано А. Мельника (начальник штабу армії Української національної ради). С. Бандера очолив «революційний провід» ОУН.

ОУН стала опозицією владі.

Більше візуальних матеріалів знайдеш на сайті osvita.ua

Розгортання бойових дій в 1941 – 1942 рр.

Новий матеріал

22 червня 1941 р. – напад Німеччини на СРСР. Напад згідно плану «Барбаросса» - блискавичний напад, розгром СРСР за 4 – 6 тижнів.

22 червня 1941 р. – напад Німеччини на СРСР. Напад згідно плану «Барбаросса» - блискавичний напад, розгром СРСР за 4 – 6 тижнів.

З 23 червня почалась найбільша танкова битва Луцьк-Броди-Рівно. Радянські війська програли, але стримали просування німецьких військ.

Почалось захоплення німецькими військами території УРСР армією «Південь»:

- Липень 1941 р. – початок **Київської оборонної операції**. Вересень 1941 р. німецькі війська зайняли Київ.
- 5 серпня – 16 жовтня 1941 р. – оборона м. Одеси, радянські війська змушені відступити.
- До 4 липня 1942 р. тривала оборона Севастополя (250 днів)
- Останній населений пункт, який

зайняли німецькі війська був в Ворошиловградській області.

лінія фронту 30 червня 1941 р.

лінія фронту 10 вересня 1941 р.

лінія фронту 31 січня 1942 р.

22 липня 1942 р. – встановлення німецького окупаційного режиму на всій території УРСР. Причини поразки: репресії армії; неукраплені західні кордони; розрахунок на наступальну війну (хоча кількість армії велика).

Соціально-економічне становище:

- III п'ятирічний план 1938 – 1942 рр. було завершено передчасно, че-

рез початок бойових дій в СРСР.

- Подовження робочого дня на 1 годину
- Заборона переходу на іншу роботу
- Примусова мобілізація трудових резервів
- Мілітаризація господарства

Внутрішнє становище радянських земель в 1941 – 1942 рр.

Новий матеріал

Під час відступу, радянські війська застосовували тактику «спаленої землі», прийняте РНК та ЦК ВКП (б). Означає метод ведення війни, за яким винищується все, що може використати ворог в своїх цілях. Також, загород-

жувальні загони НКВС захищали відступаючих кулеметним вогнем.

Керівництво давало наказ **«Ні кроку назад!»**, що означало репресивні заходи, в разі відступу військових.

ПРИКАЗ НАРОДНОГО КОМИССАРА ОБОРОНЫ СОЮЗА

№ 227
«28» июля 1942 г.
г. Москва

При фронте на фронте все больше слышны и слышатся с боями для нас отступая, идет вперед, растет в сталях Советского Союза, заволакует новые районы, наступают и расширяют свои позиции в степи, лесах, горах и урочищах Советского Союза. Боец идет в район Воронежа, за Дону, на юг и юго-запад Северного Кавказа. Положение становится хуже в Сталинграде, в Волге, юго-западная часть Украины, Крым, Северный Кавказ с их нефтяными и хлебными богатствами. Все еще остаются Воронежский, Суровский, Рязань, Курск, Восточный, Панцерный, Ростовский, Ростовский, Воронежский. После войны Украины, Закарпатск, Прибалтика, Днестр и другие области у нас стали новыми военными территориями. Мы потеряли более 20 миллионов населения, более 10 миллионов орудий, хлеба и боев. 20 миллионов тонн металла и т.д. У нас нет уже теперь промышленности над нашими же в последние ресурсы на в запасе хлеба. Отступать дальше - значит потерять себя и забыть войну с тем врагом России. После войны провозглашают резолюции в том, что мы можем выжить без хлеба, без металла, без сырья, без нефти и газа, без железной дороги. Но это значит, что мы потеряем все, что у нас было. Такими теперь должны быть все советские армия! Чего же у нас не хватает? Не хватает зерна и дровяных в печи, без металла, нефти, железа, и запчастей частей, и инструментов. В нем теперь нет никакой ценности. Мы должны установить в нашей армии строжайший порядок и дисциплину, если мы хотим спасти население и отстоять нашу Родину. Пантеры и тигры должны наступать на юг. Остальные всеобщим занятием дисциплины для каждого солдата, командира, артиллерийца, инженерного дела, техника, рабочего. «Ні кроку назад!» без армії вистає катаноземля. Единственным способом удачи в войне может быть только смерть!

З загонів оунівців було сформовано батальйони «Нахтігаль» та «Роланд», які були складовою німецьких військ. Згодом розформовані.

30 червня 1941 р. – проголошення ОУН (Б) Акту відновлення Української держави у Львові. Голова уряду – Я. Стецько.

Жовтень 1942 р. – створення УПА (Українська повстанська армія). Входили загони Тараса Бульби «Поліська Січ», ОУН(Б), ОУН(М). Націоналістичний напрямок, партизанські методи боротьби. Прагнули розгорнути парти-

занське підпілля в Києві тощо. Це формування називали «українським рухом опору».

Керівництво евакуювало населення та майно. Робітників переводили на інше господарство, туди, де вони були більше потрібні: **«Все для фронту, все для перемоги!»**. Тих, хто без дозволу залишав робоче місце називали дезертирами. Промисловість працює на виготовлення зброї.

An illustration featuring a cartoon soldier in a dark uniform and cap, pointing towards a smartphone screen. The screen displays the YouTube channel page for 'История здесь' (History Here), which has 194 subscribers. Below the channel name, there are several video thumbnails with titles in Ukrainian, such as 'Словарь октябрьской революции' and 'Жизнь революционера'. To the right of the soldier, a speech bubble contains the text: 'Завітай на YouTube канал «История Здесь». Тут ти знайдеш багато корисного та цікавого'. Below the speech bubble is a QR code that links to the channel.

Встановлення окупаційного режиму в Україні: характер, плани, поділ

Новий матеріал

В 1941 – 1942 р. німецькі війська **захоплювали території**:

- серпень – вересень 1941 р. оборона Києва;

- жовтень 1941 – липень 1942 р. – оборона Севастополя.

22 липня 1942 р. – повна окупація УРСР.

На окупованих землях встановлювався «новий порядок» - політичний режим Третього Рейху для встановлення нацистської ідеології та ство-

рення життєвого простору для німців. Здійснювалось згідно **плану «Ост»**, виробленого в 1940 р., вироблений Гімлером, направлений на знищення слов'янських народів та германізацію.

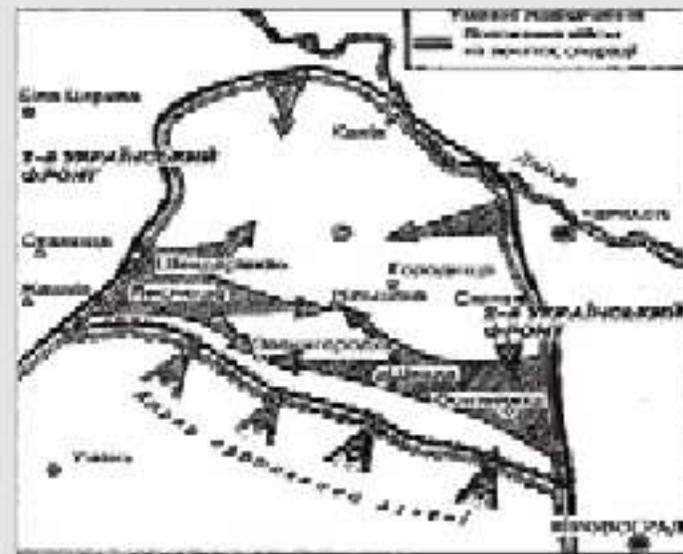
Сутність:

- поділ УРСР;

- знищення в концтаборах;

- примусова праця населення та відправлення молоді до Німеччини;

- утворення господарств німців.

Поділ УРСР згідно до нового режиму:

- **«дистрикт Галичина»** (Лемківщина, Підляшшя, Холмщина, Галичина). В свою чергу входив до Генерального губернаторства Польщі, створеного в 1939 р.

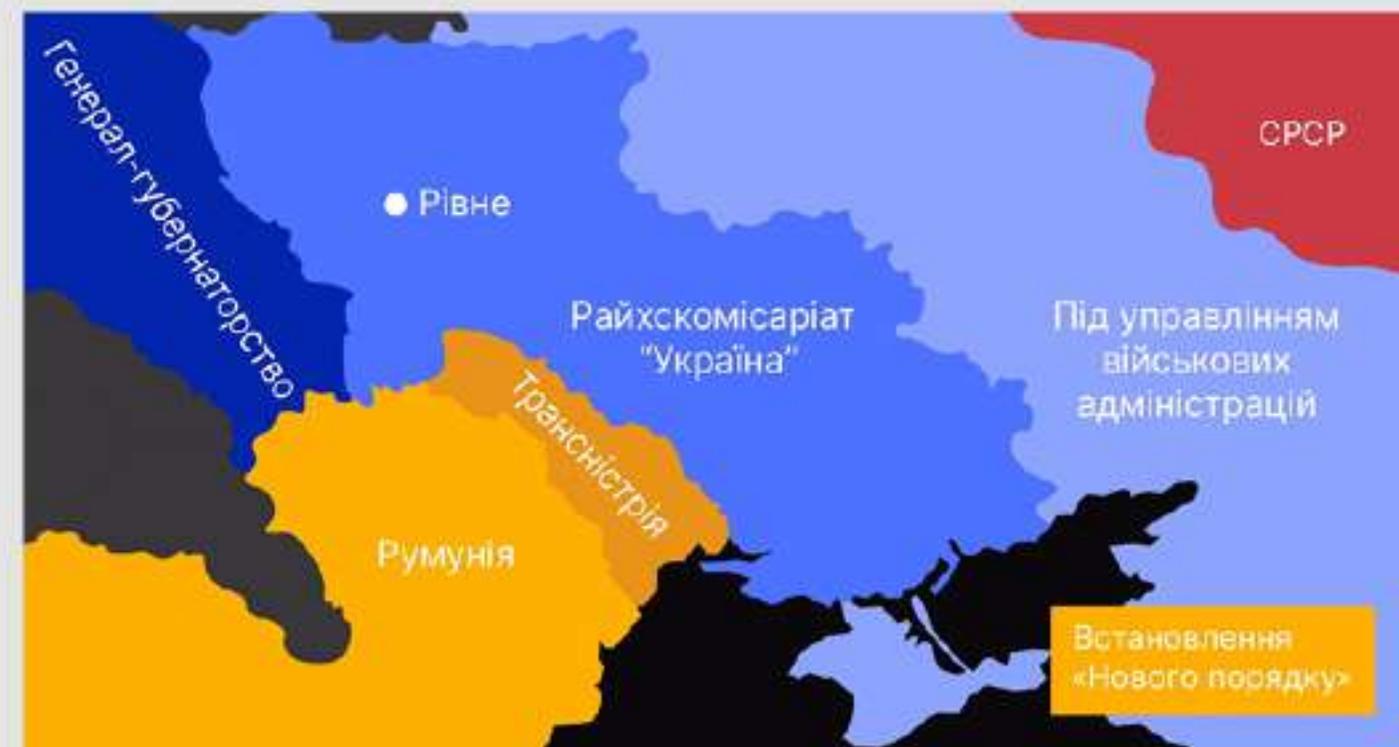
- **«Трансністрія»**, перебувала в управлінні Румунії. За наказом Гітлера, в 1941 р. до Румунії відійшла Ізмаїльська область;

- **Райхскомісарат «Україна»**. Іс-

нує з 1941 р., столиця м. Рівне. Райхскомісар Е. Кох. Поділено на 6 округів: Таврія, Миколаїв, Волинь тощо.

- **Військова адміністрація** – тиліві райони Вермахту (Сталінська, Чернігівська, Сумська області)

- Закарпаття входило до складу Угорщини

Становище українських земель за часів окупаційного режиму

Новий матеріал

Окупаційний режим в УРСР:

- Роль цивільних управлінь виконували «міські управи», голова бургомістр
- Колгоспи перейменовані в «громадські господарства»
- Вивезення людей для праці в Німеччині, називались «остарбайтери». Людей також агітували до виїзду на роботи в Німеччину
- Поширення **концентраційних таборів** – місць утримання ув'язнених людей

Львівська область, створено концтабір

- Поява **колаборантів** – людей, які співпрацювали з окупаційним режимом, на шкоду власній країні. Наприклад: служба поліцаєм; боротьба з партизанським рухом; головування в адміністраціях. Виключенням є вимушена праця для заробітку

- **Расова політика**, направлена на винищення націй: євреїв, ромів (циган). Найвищою вважалась арійська раса

- **Голокост** – винищення євреїв. **29 вересня 1941 р.** – розстріл євреїв в Бабьому Яру (так вбито поетесу, члена ОУН – О. Телігу). На захист євреїв виступив А. Шептицький. Тих, хто стає на захист євреїв називають «правденик народів світу», першою україночку отримала це звання О. Вітер. **День пам'яті жертв Голокосту – 27 січня.**

- Економіка має працювати на користь окупованого режиму. Під час відступу, нацисти застосовували тактику «спаленої землі».

плакати символізують поширення «остарбайтерів»

Аналіз візуальних джерел на сайті mdu.ua

Не зволікай, клікай!

Розгортання Руху Опору в Україні

Новий матеріал

По території України було поширено 3 види Рухів Опору.

1. Радянський (партизани). Ініціатива: РНК та ВКП (б), забезпечували загони всім необхідним.

Завдання: звільнення від окупантів, повернення радянської влади, боротьба з загонами УПА.

Червень 1942 р. – створення УПШР (Українського штабу партизанського руху).

Подумай, чому населення України погоджувалось на співробітництво з окупаційним режимом?

Червень – жовтень 1943 р. – Карпатський Рейд, очолюваний С. Ковпаком, керівником Сумського партизанського з'єднання.

Активно застосували тактику рейкової війни. **Рейкова війна** – підриг залізниць, щоб не дати можливості ворогові підвозити зброю.

2. Націоналістичний (український). **Мета:** боротьба з окупантами, встановлення власної держави.

Загони УПА. Командир Р. Шухевич (голова Генерального секретаріату УГВР; командир «Нахтігалю», учасник створення «Карпатської Січі»).

УПА – Південь діяли на території Кіровоградської, Вінницької, Хмельницької областей.

Методи: напади на склади; сутички с НКВС та Армією Крайовою.

1943 р. – третій надзвичайний з'їзд ОУН (питання: демократизація, УПА – всеукраїнські збройні сили).

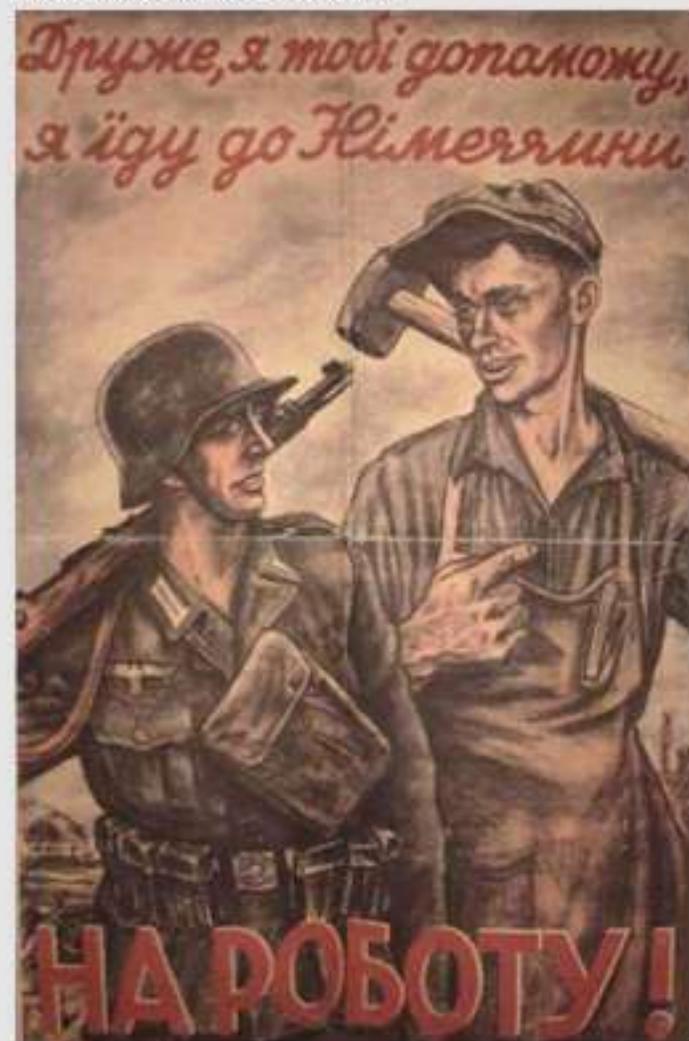

Проаналізуй наведені карикатури. Що вони відображають?

1943 р. – **Волинська трагедія** (боротьба проти польських діячів)

3. Польський. «Армія Крайова» та «Гвардія Людова».

Українська головна визвольна рада (УГВР) – тимчасовий парламент України, голова К. Осмак.

Визволення України.

Новий матеріал

18 грудня 1942 р. – початок визволення УРСР, звільнено с. Півнівка Ворошиловградської області. Війська Південно-Західного фронту (інші назва, Третій Український).

1943 р. – рік масового визволення міст УРСР:

- 23 серпня – Харків,
- 8 вересня – Сталіно,
- 21 вересня – Чернігів,
- 25 жовтня – Дніпропетровськ.

Серпень – грудень 1943 р. – «битва за Дніпро».

В «битві за Дніпро» приймали участь «чорносвітники» - цивільне населення, яке ставало військовим підрозділом Червоної Армії.

6 листопада 1943 р. – звільнення Києва від нацистів.

лінія фронту 30 березня 1943 р.

Грудень 1943 – січень 1944 р. – Житомирсько-Бердичевська операція.

Січень – лютий 1944 р. – Корсунь-Шевченківська операція. В результаті відкрито шлях на визволення Правобережжя (визволено Луцьк, Рівне)

Квітень – травень 1944 р. – Кримська операція. Наслідком проведення Кримської операції став початок депортації депортації з боку радянської влади кримських татар, вірмен, греків Їх винувачували в колабораціонізмі. Депортації почались 18 травня і тривали декілька днів.

Липень – серпень 1944 р. – Львівсько-Сандомирська операція. Визволено майже всю Західну Україну. В результаті цієї операції було звільнено всю територію тогочасного УРСР.

Вересень – жовтень 1944 р. – Карпато-Ужгородська операція. 28 жовтня 1944 р. – визволення останнього населеного пункту України. Таким чином, ця дата вважається річницею визволення всієї території України в її сучасних кордонах.

Переходь на сайт «ВУКІ». Сервіс, надає послуги в пошуку репетитора з будь-якого предмету.

Не зволікай
залишай заявку!

 VUKI

Тобі потрібна допомога в підготовці до ЗНО?
Не знаєш до кого звернутись?

Завершення Другої світової війни

Новий матеріал

1 вересня 1939 р. – 2 вересня 1945 р. – Друга світова війна.

Основні бойові дії проходили на радянсько-німецькій території. Українці воювали також в складі багатьох армій. Значно скоротилась кількість населення.

1943 р. – Тегеранська конференція. За пропозицією В. Черчіля до Польщі мало відійти Західне Помор'я.

Після довгих дебатів проблема «Оверлорд» попала в безвихідь. Тоді Сталін піднявся з крісла і, звернувшись до Ворошилова та Молотова, з роздратуванням сказав: «У нас надто багато справ вдома, аби тут гаяти час. Нічого путнього, як я бачу, не виходить». Настав критичний момент. Черчилль зрозумів це і, побоюючись, що конференцію може бути зірвано, пішов на компроміс.

Лютий 1945 р. – Ялтинська конференція. Одним з присутніх був А. Розенберг. Результат: закріплення кордону між Польщею та СРСР по лінії Керзона; встановлено форми репарацій Німеччини.

«Польський уряд направляє протест Об'єднаним націям проти порушення польського суверенітету - внаслідок вступу Рад на територію Польщі без узгодження з польським урядом - одночасно заявляючи, що країна з Радами взаємодіяти не буде. Уряд одночасно застерігає, що в разі арешту представників підпільного руху і якихось репресій проти польських громадян підпільні організації перейдуть до самооборони».

О. Берест, М. Єгоров та М. Кантарія встановили Прапор перемоги над Рейхстагом.

8 травня 1945 р. – підписання Акту про беззастережну капітуляцію Німеччини.

Але війна ще продовжувалась.

2 вересня 1945 р. – капітуляція Японії.

8 травня – день пам'яті та примирення. Символ – червоний мак.

9 травня – День Перемоги.

20 листопада 1945 – 1 жовтня 1946

р. – Нюрнберзький процес (судовий процес над колишніми керівниками нацистської Німеччини)

Відомі діячі Другої світової війни:

- І. Кожедуб льотчик-винищувач
- Ахмет-Хан Султан кримськотатарський письменник, пропагандист
- В. Порик учасник Руху Опору у Франції

Ялтинська конференція

Наука:

- Наукові установи працюють на користь радянської армії
- Є. Патон керівник Інституту електрозварювання
- 1944 р. – відновлено роботу **АН УРСР**
- Авіаконструювання. Відомий діяч І. Сікорський

Освіта:

- В період окупації, дозволялась освіта в початкових школах, але заборонена в вищих навчальних закладах
- Заклади вищої освіти не змогли евакуювати цінне обладнання через брак часу

Культура:

- Нацисти вивозили цінні експонати з музеїв УРСР
- Письменники: П. Тичина, М. Рильський, Ю. Яновський, І. Багряний «Тигролови», О. Теліга (учасниця похідних груп ОУН). Деякі письменники були в складі партизанських та націоналістичних загонів
- О. Теліга очолила Спільку письменників
- Поширення плакатів (які є вагомим джерелом вивчення історії Другої світової війни)

- Відомий художник часів Другої світової В. Касіян
- Знято кіноповість **О. Довженка «Україна в огні»** розкритикована керівництвом за звинуваченням в антирадянськості

Поширення працівників масової культури на фронті: М. Бажан – військовий кореспондент; кінооператори («солдати з двома автоматами»). На лінію фронту також їздили концертні бригади, для підняття бойового духу.

Після звільнення УРСР, починається відбудова культурно-освітніх установ.

Поняття теми

Запам'ятай!

Радянізація

— насильницьке насадження на певній території норм економічного, суспільно-політичного та культурного життя, що було характерним для тоталітарного Радянського Союзу.

План «Барбароса»

— кодова назва плану блискавичної війни Третього Рейху проти СРСР

Тактика спаленої землі

— метод ведення війни за допомогою знищення всього корисного, того що може слугувати життєзабезпеченню як військ противника, так і цивільного населення на території, яку може бути зайнято противником.

Новий порядок

— політичний режим, який Третій Рейх хотів встановити на окупованих територіях. Встановлення Нового порядку почалося задовго до початку Другої світової війни, але було публічно проголошено Адольфом Гітлером у 1941 році.

План «Ост»

— таємний план уряду Третього Рейху з проведення освоєння земель Східної Європи і її німецької колонізації після перемоги над СРСР. Не був затверджений остаточно, від 1943 року його розробку було припинено.

Голокост

— переслідування і масове знищення євреїв і ромів у Німеччині під час Другої світової війни

Остарбайтери

— німецький термін для означення осіб, які були везені гітлерівцями зі східних окупованих територій, переважно з Рейхскомісаріату Україна

Концентраційний табір

— табір-в'язниця для військовополонених і цивільних у воєнний час або у країнах з тоталітарним режимом

Колабораціонізм

— півпраця населення або громадян держави з ворогом в інтересах ворога-загарбника на шкоду самій державі чи її союзників.

Похідні групи ОУН

— організовані групи націоналістичного активу й відомих діячів Західної України та укр. еміграції з багатьох країн Європи, спрямовані влітку–восени 1941 Організацією українських націоналістів

Поліська Січ

— підпільна збройна формація, створена на Поліссі (Північна Україна) влітку 1941 року, в селі Немовичі Сарненського р-ну, що на Рівненщині. Отаманом Тарасом Бульбою було видано перший наказ про початок боротьби і створення повстанської армії.

Депортація

— примусове переселення, вигнання чи висилка з постійного місця проживання осіб чи народів.

Персоналії

Запам'ятай!

Степан Бандера

Український політичний діяч, один із чільних ідеологів і теоретиків українського націоналістичного руху ХХ століття], після розколу Організації українських націоналістів — голова Проводу ОУН-Б. Борець за незалежність України у ХХ сторіччі. Степан Бандера і Ярослав Стецько були авторами Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 року. З початку 1942 року по серпень 1944 року перебував у концтаборі Заксенгаузен в бункері «Целленбау». У вересні 1944 року його звільнили і запропонували участь в керівництві антирадянського збройного руху в тилу Червоної армії.

Роман Шухевич (псевдо: «Білий», «Дзвін», «Роман Лозовський», «Степан», «Чернець», «Чух», «Тур», «Тарас Чупринка»)

Український політичний і державний діяч, військовик. Член галицького крайового проводу Організації українських націоналістів. Командир з боку українців українського військового підрозділу «Нахтігаль» в складі іноземних легіонів Вермахту (1941–1942). Генерал-хорунжий, головнокомандувач Української повстанської армії, голова Секретаріату Української головної визвольної ради (1943–1950).

Іван Багряний — український поет, прозаїк, публіцист, політичний діяч. Автор Тигролови

Тарас Боровець (псевдоніми: Тарас Бульба,) — діяч українського повстанського руху часів Другої світової війни, засновник УПА «Поліська Січ».

Андрій Мельник — полковник армії Української Народної Республіки, військовий і політичний діяч, один з найближчих соратників Євгена Коновальця. Організатор формації Січових Стрільців у Києві, один з організаторів Української військової організації. З 1938 — голова Проводу ОУН.

Іван Кожедуб — радянський військовик українського походження, льотчик-випробувач, найрезультативніший ас в авіації Антигітлерівської коаліції за весь час Другої світової війни. Тричі Герой Радянського Союзу.

Олексій Берест — український радянський військовик, Герой України, лейтенант Червоної Армії, що встановив, разом з Михайлом Єгоровим та Мелітоном Кантарією, Прапор Перемоги на даху німецького Рейхстагу о 21.50 30 квітня 1945.

Амет-Хан Султан — національний герой кримськотатарського народу. Радянський льотчик-ас, учасник Другої світової війни. З 1947 до 1971 року — льотчик-випробувач.

Василь Порик — відомий під партизанськими псевдонімами «Базиль», «лейтенант Громовий» — активний учасник руху опору на теренах Франції упродовж Другої світової війни.

Кузьма Дерев'янка — український радянський військовий діяч, Герой України.

Поміркуй, чому на початку війни радянські війська потерпіли невдачу? Обґрунтуй свою думку фактами з вивченого матеріалу. Відповіді запиши.

Приєднуйся до **найкращих**, отримуй найякісніше!

ED ERA

Краще в тандемі!

EdEra
Студія онлайн-освіти, де ти зможеш знайти все корисне для себе. Потрібна підготовка до ЗНО? Не встиг вивчити урок у школі? Тоді тобі до нас, приєднуйся!

О.СВІТОРІЯ
О.СВІТОРІЯ
Потрібно ще більше конспектів для підготовки до ЗНО? Хочеш мати можливість вивчати історію з будь-якої точки? Ти все знайдеш у нас, приєднуйся в два кліки!

1. Визнач дату підписання Договору про ненапад між СРСР та Німеччиною:

- А) 25 листопада 1939 р.
- Б) 23 серпня 1939 р.
- В) 1 травня 1939 р.
- Г) 1 вересня 1939 р.

2. Визнач прізвище історичного діяча, який виступав зі сторони СРСР при підписання Договору про ненапад з Німеччиною:

- А) Й. Сталін
- Б) Л. Троцький
- В) В. Молотов
- Г) Й. Ріббентроп

3. Визнач наслідок підписання пакту Ріббентропа – Молотова:

- А) напад Німеччини на Польщу
- Б) напад Німеччини на СРСР
- В) розпад Російської імперії
- Г) утворення Третього рейху

4. Визнач дату нападу Німеччини на Польщу:

- А) 2 вересня 1939 р.
- Б) 2 червня 1942 р.
- В) 1 вересня 1939 р.
- Г) 20 листопада 1939 р.

5. Визнач подію, з якої почалась Друга світова війна:

- А) напад Німеччини на Польщу
- Б) напад Німеччини на СРСР
- В) проголошення незалежності Карпатської України
- Г) обранням президента СРСР

6. Визнач, коли радянські війська увійшли на територію Західної України:

- А) 17 жовтня 1939 р.
- Б) 17 жовтня 1942 р.
- В) 17 вересня 1939 р.
- Г) 17 липня 1939 р.

7. Визнач поняття. Назва збройних сил Німеччини, головнокомандувачем яких був фюрер Третього рейху – це...

- А) Люфтваффе
- Б) Вермахт
- В) червоногвардійці
- Г) білогвардійці

8. Визнач дату договору про «Дружбу і кордон»:

- А) 28 вересня 1939 р.
- Б) 17 вересня 1939 р.
- В) 7 листопада 1939 р.
- Г) 20 листопада 1940 р.

9. Визнач, які події називають «золотим вереснем»:

- А) авіанапад Німеччини на Польщу
- Б) переможні походи радянських військ на Німеччину
- В) період тиші на Західному фронті
- Г) вторгнення радянських військ на територію Польщі

10. Визнач, коли радянські війська увійшли до Львова під час польської операції:

- А) 17 вересня 1939 р.
- Б) 22 вересня 1939 р.

В) 19 жовтня 1939 р.
Г) 2 червня 1945 р.

11. Визнач, які землі були захоплені Й. Сталіним внаслідок ультиматуму Румунії:

- А) Східну Галичину
- Б) Бессарабію та Північну Буковину
- В) Закарпаття
- Г) Західну Галичину

12. Вкажи, з якою метою Радянський Союз ввів війська на територію Західної України:

- А) з метою визволення від німецьких військ
- Б) з метою приєднання земель до СРСР
- В) з метою ліквідації всього українського
- Г) з метою ліквідації німецької загрози для СРСР

13. Визнач, які сторони підписали договір про «Дружбу і кордон»:

- А) Польща та СРСР
- Б) Німеччина та Польща
- В) Німеччина та СРСР
- Г) СРСР та Велика Британія

14. Визнач, коли було проголошено радянську владу на території Західної України:
- А) в червні 1939 р.
Б) в жовтні 1939 р.
В) в вересні 1939 р.
Г) в грудні 1939 р.
15. Визнач назву складової області УРСР, яка утворилась при об'єднанні Північної Буковини та Хотинщини:
- А) Станіславська область
Б) Чернівецька область
В) Дрогобицька область
Г) Рівненська область
16. Визнач поняття. Силове насадження норм та правил, характерних для тоталітарного режиму СРСР – це...
- А) коренізація
Б) націоналізація
В) тоталітаризм
Г) радянізація
17. Визнач, в якому році Львівському університету надано ім'я І. Франка:
- А) в 1938 р.
Б) в 1939 р.
В) в 1940 р.
Г) в 1941 р.
18. Визнач, яке твердження стосується А. Мельника:
- А) був в складі СВУ
Б) начальник штабу армії УНР
В) голова УЦР
Г) один з засновників УНДП
19. Визнач дату проведення Другого з'їзду Проводу ОУН в Римі:
- А) серпень 1940 р.
Б) листопад 1940 р.
В) червень 1942 р.
Г) січень 1943 р.
20. Визнач прізвище голови Провіду українських націоналістів, обраного на Другому з'їзді:

21. Визнач прізвище лідера «революційного провіду» ОУН:
- А) А. Мельник
Б) С. Бандера
В) Є. Коновалець
Г) О. Кониський
22. Визнач, в якому році відбулися масові розстріли поляків, «ворогів народу»:
- А) 1939 р.
Б) 1940 р.
В) 1942 р.
Г) 1945 р.
23. Визнач, в які райони відбувалась депортація «небажаних елементів» в 1939 р.:
- А) до Західної України
Б) до віддалених районів СРСР
В) до Молдавської АРСР
Г) до Східних областей УРСР
24. Визнач роки Ш п'ятирічного плану народного господарства СРСР:
- А) 1929 – 1933 рр.
Б) 1933 -1937 рр.
В) 1939 – 1944 рр.
Г) 1938 – 1942 рр.
25. Визнач дату нападу Німеччини на СРСР:
- А) 22 червня 1939 р.
Б) 1 вересня 1939 р.
В) 22 червня 1942 р.
Г) 22 червня 1941 р.
26. Визнач, район найбільшої танкової битви в червні 1941 р.:
- А) Львів – Броди – Суми
Б) Луцьк – Львів – Ужгород
В) Луцьк – Броди – Рівно
Г) Львів – Рівно
27. Визнач дату початку Київської оборонної операції в 1941 р.:
- А) 19 вересня
Б) 7 липня
В) 12 листопада
Г) 19 грудня
28. Визнач дати оборони Одеси:
- А) 23 – 29 червня 1941 р.
Б) 11 липня – 19 вересня 1941 р.
В) 5 серпня – 16 жовтня 1941 р.
Г) 30 жовтня 1941 р. – 4 липня 1942

29. Прочитай уривок, та визнач, про які події він засвідчує:

Польсько-німецька війна виявила внутрішню неспроможність польської держави. Протягом десяти днів воєнних операцій Польща втратила всі свої промислові райони і культурні центри. Варшава як столиця Польщі не існує більше... Польща перетворилася в зручне поле для всяких випадковостей і несподіванок, які можуть створити загрозу для СРСР. Тому, будучи досі нейтральним, Радянський уряд не може більше нейтрально ставитись до цих фактів. Радянський уряд не може також байдуже ставитись до того, щоб єдинокровні українці і білоруси, які проживають на території Польщі, кинуті напризволяще, залишились беззахисними. Зважаючи на такі обставини, Радянський уряд дав таке розпорядження ... взяти під свій захист життя і майно населення Західної України і Західної Білорусії».

- А) початок Другої світової війни
- Б) введення радянських військ до Польщі
- В) підписання пакту Ріббентропа - Молотова
- Г) підписання договору про ненапад

30. Прочитай уривок, та визнач, з якого документу наведене зазначене цитування:

«1. У разі територіально-політичного перевлаштування областей, що входять до складу Прибалтійських держав (Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва), північний кордон Литви одночасно стане кордоном сфер інтересів Німеччини та СРСР. При цьому інтереси Литви щодо Віленської області визнаються обома сторонами. 2. У разі територіально-політичного поділу областей, що

входять до складу Польської держави, кордон сфери інтересів Німеччини та СРСР буде приблизно проходити по лінії рік ... Питання про те, чи відповідає обопільним інтересам Німеччини та СРСР»

- А) з Договору про ненапад між СРСР та Німеччиною
- Б) з таємного додаткового протоколу до Договору про ненапад
- В) з договору про «Дружбу і кордон»
- Г) з Сен-Женмерського договору

31. Прочитай історичне джерело, та визнач, які варіанти стосуються процесів, описаних в ньому:

«...За два тижні після гітлерівського нападу на Польщу Кремль "простяг руку братньої допомоги західним братам"... Крім численних потягів із заплomboваними вагонами .... що їх вивозили десь на схід; ; а трохи згодом – крім численних потягів, також із заплomboваними вагонами, – під охороною НКВД-истів, – у яких вивозили "визволених" від капіталістичного ярма, українців та білорусів – у далекі табори Колими, Мурманська та інші "здравниці-курорти соціалістичної батьківщини трудящих", отже, кажу, крім тих транспортів, я мало що бачив тоді гідного уваги».

- 1. мобілізація
  - 2. радянізація
  - 3. масова колективізація
  - 4. депортація
  - 5. денаціоналізація
  - 6. встановлення тоталітарного режиму на західноукраїнських землях
- А) 1, 3, 5
  - Б) 2, 4, 6
  - В) 1, 2, 4
  - Г) 2, 3, 6

32. Визнач твердження, які стосуються соціально-економічного становища в Україні напередодні Другої світової війни:

1. масова мобілізація населення до лав армії
  2. подовження робочого дня на годину
  3. система оподаткування на користь армії
  4. заборона переходу на іншу роботу
  5. розширення сфери легкої промисловості
  6. примусова мобілізація в системі державних трудових резервів
- А) 1, 2, 5
Б) 2, 4, 6
В) 2, 3, 6
Г) 1, 4, 5

33. Визнач причини поразки радянський військ на початку Другої світової війни:

1. неукмплектованість армії через репресивні заходи

2. прорадянські настрої населення України

3. неукріплені західні кордони
4. переозброєння армії
5. розміщення основних сил Червоної армії на Сході України
6. розрахунок радянського керівництва на наступальну війну

- А) 1, 2, 4
Б) 2, 4, 5
В) 1, 3, 6
Г) 2, 3, 6

34. Визнач складові «нового порядку» на українських землях:

1. поділ України на чотири окупаційні зони
  2. знищення людей в концтаборах
  3. примусова праця населення
  4. депортація до Сибіру
  5. створення загонів «Нахтігаль» та «Роланд»
  6. концентрація робочої сили на території України
- А) 4, 5, 6

- Б) 1, 2, 3
В) 1, 2, 6
Г) 2, 3, 5

35. Визнач твердження, які стосуються плану «Ост»:

1. керувався Г. Гейдріхом
  2. використання тактики «спаленої землі»
  3. керувався Г. Гімлером
  4. германізація Польщі, України, Білорусі, країн Балтії та частини Росії
  5. знищення слов'янських народів
  6. мобілізація населення Європи до Вермахту
- А) 1, 2, 4
Б) 1, 5, 6
В) 3, 4, 5
Г) 2, 3, 5

36. Визнач твердження, які характерні для Руху Опору:

1. складався з трьох напрямків сили (радянський, український, польський)
2. діяли за одним шляхом боротьби (агітація, пропаганда, терористичні акти)
3. діяли після завершення Другої світової війни

4. мета діяльності – боротьба з окупантами

5. УПА разом з партизанськими загонами НКВС вела боротьбу з Армією

Крайовою

- А) 2, 3
Б) 1, 4
В) 4, 5
Г) 1, 2

37. Визнач тактичні форми боротьби партизанських з'єднань УПА:

1. напади на німецькі склади
2. обоюдна боротьба між УПА-Південь та УПА-Північ
3. сутички з військами НКВС
4. диверсійні заходи за забезпечення радянського керівництва бойовими засобами
5. боротьба проти німецьких військ, за виключенням їх союзників
6. сутички з підрозділами Армії

- Крайової
А) 2, 4, 5
Б) 1, 2, 6
В) 1, 3, 6
Г) 3, 4, 6

Тестування

Перевір себе

38. Визнач правильне твердження.

1. На початку війни на території України, РНК СРСР та ЦК ВКП(б) випустили директиву про створення партизанських загонів, для ведення боротьби
  2. Особливого масштабу створення радянських партизанських загонів набуло на Галичині та Волині
- А) Обидва варіанти правильні
Б) Тільки 1-й варіант правильний
В) Тільки 2-й варіант правильний
Г) Обидва варіанти неправильні

39. Визнач правильне твердження:

1. Для боротьби проти окупаційного режиму, радянська влада забезпечувала партизанські з'єднання всіма необхідними засобами для бойової та диверсійної діяльності
  2. Партизанські загони С. Ковпака діяли на Чернігівщині
- А) Обидва варіанти правильні
Б) Тільки 1-й варіант правильний
В) Тільки 2-й варіант правильний
Г) Обидва варіанти неправильні

40. Дай визначення поняттям, та перевір себе на ст. 22-23

Колаборант, похідна група, остарбайтер, Голокост, депортація, план «Ост»

Кращі вчителі з потрібного тобі предмета

Всі тести ЗНО минулих років з усіх предметів

Ще **БІЛЬШЕ**, тестів на сайті нашого партнера - ZNO.ua!

Онлайн-уроки

Добірки тематичних тестів з усіх тем програми ЗНО

Можливість подивитись запис уроку

Приєднуйся!

Відповіді на тест

Відповіді на тест

1. А, 2Бю 3А, 4В, 5А, 6Г, 7А, 8Б, 9Б, 11Г, 11В, 12А, 13Г, 14Б, 15Б, 16Б, 17А, 18А, 19Б, 20Б, 21Г, 22Б, 23В, 24Г, 25А, 26Б, 27А, 28Б, 29А, 30А, 31Г, 32Б, 33А, 34Б, 35А, 36Г, 37А, 38Б, 39А

Анонс наступного номеру

У наступному номері ти дізнаєшся про відновлення життя СРСР після Другої світової війни; включення нових земель до складу УРСР та її міжнародна діяльність. Чи було повернуте втрачене часів Другої світової? Чи вдалось повернути економічне становище довоєнного періоду? Чи став відкритим СРСР після участі в міжнародних конференціях? Відповіді на ці питання в наступному номері.

